

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені Г. С. СКОВОРОДИ
Факультет іноземної філології

Сучасні філологічні і методичні студії: проблематика і перспективи

Матеріали

Міжнародної науково-практичної конференції
для науковців, викладачів, учителів, здобувачів
вищої освіти

18 травня 2022 року

ЗМІСТ

СУЧАСНІ ПЕРЕКЛАДОЗНАВЧІ СТУДІЇ	10
<i>Девдюк Іванна</i> P. Kulish as a Translator of English Literature.....	10
<i>Збігнєв Шмит, Алексахіна Ксенія</i> Позатекстуальний контекст у перекладі твору Андрія Аствацатурова «Ліфт».....	12
<i>Коваленко Оксана, Мамедова Юлія</i> Порівняльна характеристика використання фітонімів у романі Д.Г. Лоуренса «Коханець Леді Чаттерлей» та його перекладі на українську мову.....	15
<i>Лактіна Юлія</i> Перекладна відповідність англійської та української лексики для позначення компетенцій користувача.....	17
<i>Столярчук Ганна, Олійник Надія</i> Семантичні аспекти проблеми перекладу англомовної математичної термінології.....	20
<i>Шпак Юлія</i> The Strategies of Proper Names Translation from English into Ukrainian in William Golding's Lord of The Flies.....	22
СУЧАСНІ МЕТОДИЧНІ СТУДІЇ	26
<i>Cubukcu Feryal, Aytekin Arzu</i> Exploring Bergsonian Intuition Levels of Pre-Service Teachers.....	26
<i>Mergen Filiz, Kuruoglu Gulmira</i> L1 in an ELT Class : Evidence from Brain Research.....	30
<i>Байдала Вікторія</i> Сучасні методи викладання англійської мови для студентів немовних факультетів в умовах воєнного стану.....	34
<i>Бортник Світлана</i> Методичні аспекти розвитку навичок анотування та реферування професійно-орієнтованих текстів у формуванні фахових компетенцій студентів немовних спеціальностей.....	36

використовувати слова або словосполучення та речення, щоб зберегти враження від оригіналу. Каламбур, гра слів та відповідні поняття, що ґрунтуються на культурі, якраз належать до них.

Список використаних джерел

- Аствацатуров, А. (2010). *Ліфт*. Відновлено 3
http://loveread.ec/read_book.php?id=37471&p=3#gl_5
- Гулин, И. (2010). О "Скунскамере" Андрея Аствацатурова. Відновлено 3
<http://old.admarginem.ru/etc/2066/>
- Лівицька, І.А. (2020). *Теорія множинних світів та уявний світ художнього твору: точки взаємодії*. Відновлено 3
<https://www.researchgate.net/publication/342322382>

ПОРІВНЯЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ВИКОРИСТАННЯ ФІТОНІМІВ У РОМАНІ Д. Г. ЛОУРЕНСА «КОХАНЕЦЬ ЛЕДІ ЧАТТЕРЛЕЙ» ТА ЙОГО ПЕРЕКЛАДІ НА УКРАЇНСЬКУ МОВУ

Оксана Коваленко

Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди,
Україна

Юлія Мамедова

Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди,
Україна

Під час аналізу суцільних вибірок фітонімів з оригіналу роману Д. Г. Лоуренса «Коханець леді Чаттерлей» та тексту його перекладу на українську мову ми помітили, що кількість вжитих фітонімів у перекладі далеко не відповідає їхній кількості в оригінальному варіанті, та й самі фітоніми різняться.

У чому криються причини даних розбіжностей при перекладі?

1. Одним із факторів зменшення кількості фітонімів у перекладному варіанті виступає **опускання** тих чи інших слів при перекладі. Так, у перекладі Радієнко Д.О. частка опущень становить 2,6% від загальної кількості речень, які містять фітоніми. Наприклад: *The chair puffed slowly on, slowly surging into the forget-me-nots that rose up in the drive like milk froth, beyond the **hazel shadows*** (Лоуренс, 2005, с. 256). – *Крісло неквапно пропливало по незабудковій піні, що здавалася молочно-блакитною навіть у **густому затінку*** (Лоуренс, пер. Радієнко, 2005, с. 233).

2. Наступний фактор, що спричинив значні розбіжності у перекладі фітонімів – це використання прийому **заміни** як засобу передачі читачу, носію мови тієї чи іншої інформації, безпосередньо не вираженої в оригіналі, але, тим не менш, зрозумілої читачеві, носієві мови перекладу. Наприклад, значимий в англomовній картині світу фітонім *holly* (падуб, гостролист) було замінено на «горобину»: «*Do you know there are still berries on the big **holly-tree**?*» (Лоуренс, 2005, с. 256). – «*Знаєте, – на **горобині** ще й досі є ягоди*» (Лоуренс, пер. Радієнко, 2005, с. 233).

3. Третій фактор, що зумовив розбіжності як у кількості фітонімів, так і у самих фітонімічних еквівалентах, це прийом заміщення, що носить характер **генералізації**, тобто заміни слова з конкретним значенням словом з більш узагальненим, але більш зрозумілим для носія мови перекладу значенням. Наприклад: *And he stuck a pink **campion**-bud among the hair* (Лоуренс, 2005, с. 312). – *І встромив у волосся рожевий бутон **первоцвіту*** (Лоуренс, пер. Радієнко, 2005, с. 279).

Аналіз результатів суцільної вибірки дозволив встановити, що генералізуючими словами в україномовному перекладі виступають такі:

- **квітка, квіти**, наприклад: *Good-bye, my **bluebell**, farewell to you!* (Лоуренс, 2005, с. 319). – *Прощавай, прощавай, моя **квітко!*** (Лоуренс, пер. Радієнко, 2005, с. 285). *All the bad times that ever have been, haven't been able to blow the **crocus** out: not even the love of women* (Лоуренс, 2005, с. 422). – *За будь-якої лихої днини живі **квіти** залишаються живими – і не згасає любов жінки* (Лоуренс, пер. Радієнко, 2005, с. 370);

- **розсада**, наприклад: *«Twenty-three!»— said Mrs. Bolton, as she carefully separated the young **columbines** into single plants* (Лоуренс, 2005, с. 226). – *Двадцять три! – сказала місіс Болтон, обайливо розбираючи купку **розсади*** (Лоуренс, пер. Радієнко, 2005, с. 208);

- **трава**, наприклад: *The ground was fairly free of undergrowth, the anemones sprinkled, there was a bush or two, elder, or guelder-rose, and a purplish tangle of bramble: the old russet of **bracken** almost vanished under green anemone ruffs* (Лоуренс, 2005, с. 128). – *Чиста земля квітла, зачлечана анемонами; неподалік виднілися кілька кущів шипшини і темно-червоне павутиння глоду; бурі пасма торішньої **трави** майже зникли під біло-зеленою пухнастою ковдрою з анемонів* (Лоуренс, пер. Радієнко, 2005, с. 127);

- **чагарник (кущі)**, наприклад: *He sat looking at the greenish sweep of the riding downwards, a clear way through the **bracken** and oaks* (Лоуренс, 2005, с. 57). – *Він сидів, дивлячись на зеленкуваті пагони дубів и **кущів*** (Лоуренс, пер. Радієнко, 2005, с. 54).

- **дерево, дерева**, наприклад: *Yet it was spring, and the bluebells were coming in the wood, and the leaf-buds on the **hazels** were opening like the spatter of green rain* (Лоуренс, 2005, с. 156). – *Навколо буяла весна: у лісі розквітали блакитні дзвоники, а бруньки на **деревах** розпукувалися, наче краплини зеленого дощу* (Лоуренс, пер. Радієнко, 2005, с. 142).

На наш погляд, генералізація фітонімів цілком можлива, адже це художній твір, а не посібник з ботаніки; і головне у романі не рослинна номенклатура, а сюжетна лінія та певні ідеї, які можуть бути донесені за допомогою конотаційно навантажених фітонімів. А, оскільки зазвичай генералізуються фітоніми, вжиті виключно у їх денотативному значенні, то це не становить серйозної загрози для твору взагалі. З іншого боку, використання згаданих вище прийомів перекладу потребує від перекладача «почуття міри», так як зловживання різного виду замінами в процесі перекладу може призвести до смислового та стилістичного викривлення оригіналу.

Таким чином, переклад роману на українську мови, виконаний Радієнко Д. О., можна назвати адекватним, тому що перекладачка зважила на прагматичний аспект, що й допомогло перекладу досягнути своєї мети, тобто стати зрозумілим читачеві.

Список використаних джерел

- Лоуренс, Д. Г. (2005). *Любовник леди Чаттерлей*: Книга для чтения на английском языке. СПб.: Антология. КАРО.
- Лоуренс, Д. Г. (2005). *Коханець леді Чаттерлі*. Харків: Фоліо.

ПЕРЕКЛАДНА ВІДПОВІДНІСТЬ АНГЛІЙСЬКОЇ ТА УКРАЇНСЬКОЇ ЛЕКСИКИ ДЛЯ ПОЗНАЧЕННЯ КОМПЕТЕНЦІЙ КОРИСТУВАЧА

Юлія Лактіна

Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди,
Україна

Враховуючи тенденції до загальноєвропейської стандартизації системи освіти і необхідність наявності відповідних лексичних одиниць (ЛО) термінологічного характеру у галузі методики навчання іноземних мов, постає нагальна проблема у складанні переліку перекладних відповідників англійських ЛО у цій галузі. Труднощі перекладу відповідних ЛО пов'язані з відсутністю подібного україномовного словника у цій галузі.

Мета цього дослідження полягає у виявленні труднощів при перекладі ЛО термінологічного характеру у галузі методики навчання іноземних мов, наданні перекладних відповідників для англійських ЛО, з'ясуванні особливостей застосування перекладацьких прийомів. Матеріалом дослідження слугували статті зі словника англійських лінгвістичних термінів (Longman Dictionary of Language Teaching & Applied Linguistics), а також оригінальні тексти англійською мовою з методики навчання іноземних мов, що містять значну кількість ЛО термінологічного характеру (Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: Вивчення, Викладання, Оцінювання).

На першому етапі нашого дослідження, ми розглянули проблему перекладної відповідності та лексико-семантичне поле «методика навчання» в англійській та українській мовах. Лексико-семантичне поле (ЛСП) є такою системою, завдяки якій здійснюється вивчення семантичних змін у мові. ЛСП об'єднує ряд мікрополів – словесних угруповань, що співвідносяться з підкатегоріями у межах загальної поняттєвої категорії. Серед мікрополів вирізняються ядерні та периферійні. Ядерне мікрополе містить слова, які систематично експлікують категорію і представляють її найбільш однозначно. У периферійних мікрополях зосереджено одиниці, значення яких меншою чи більшою мірою відхиляються від семантики ядерного мікрополя, що надає периферії ЛСП вигляд «прошаркового» утворення (Вергун, 2004, с. 8). На другому етапі, ми розподілили всі наші ЛО термінологічного характеру за семантико-структурними типами, виділивши п'ять груп.